

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:

11/2146-

Dato:

08.03.2013

Ombudets uttalelse i sak 11/2146

I klagen hevdes det at virksomheten ikke oppfyller sin plikt til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9, fordi virksomhetens inngangsparti har en trapp med fem trinn som gjør at personer som bruker rullestol ikke kommer inn.

Likestillings- og diskrimineringsombudet kom frem til at virksomheten ikke bryter plikten til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9, fordi virksomheten har sannsynliggjort at bygningen har to likeverdige innganger, hvor den ene inngangen har en rampe som oppfyller kravene til tilgjengelighet etter plikten til universell utforming.

Saksnummer: 11/2146

Lovgrunnlag: diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9

Dato for uttalelse: 12. desember 2012

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Ombudet har mottatt klage på manglende universell utforming av inngangspartiet til arkitektkontoret Bente Kronen AS, som ligger i Brannvaktsgate 13 i Larvik. Av det innsendte bildet i klagen fremgår det at det er fem trinn fra bakkeplan opp til inngangsdøren.

Virksomheten har lagt frem bilder som viser at det fra parkeringsplassen på den andre siden av bygget er en annen inngang med atkomst via rampe.

Partenes syn på saken

A:

Inngangspartiet hos Bente Kronen AS er i strid med virksomhetens plikt til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Bente Kronen AS:

Det kan ikke settes opp rampe ved inngangen på forsiden av huset, fordi bygget er verneverdig etter kommunens reguleringsplaner. En rampe her vil i tillegg komme i konflikt med en kommunal HC-parkeringsplass i samme gate.

I tillegg til inngangen som opprinnelig ble innklaget, er det en annen inngang til virksomheten fra parkeringsplassen på byggets andre side. De to inngangene er likeverdige, og kunder som kommer med bil parkerer her. Byggeier har etter klagen utbedret den eksisterende oppmurte rampen, slik at den nå har følgende mål:

- Rampens (skrå del) lengde: 2,2 meter
- Rampens bredde: 1,5 meter
- Bredde på betongplate ved rampens avslutning: 1 meter. Oppkanten her (0,5 meter) vil tilpasses
- Reposets lengde: 1,9 meter
- Reposets bredde: 1,5 meter
- Stigningsgrad 1:22

- Rekkverk høyde: 0,9 meter
- Håndlist ved rekkverk høyde: 0,7 meter
- Terskelhøyde ved inngangsdør: 2 cm

Håndlist på veggen vil monteres når løsning som tilfredsstillende estetikk er funnet, og håndlister vil males i kontrastfarge. Rampens start vil markeres. Maling vil utføres når været tillater det.

For øvrig gjør man oppmerksom på at virksomheten kun er leietaker i lokalene, og ikke byggeier. Det er byggeier som har gjort utbedringene av rampen.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomhetens plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9 tredje ledd pålegger offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kundene), skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming rekker så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører.

Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs. kostnad)
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Dersom ombudet kommer til at det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan la være å foreta seg noe. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 vil det være opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven, dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis slå fast at Bente Kronen AS er en virksomhet som er rettet mot allmennheten, og dermed har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsning er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (dtl) § 9. Bente Kronen AS har plikt til å tilrettelegge de deler av virksomhetens lokaler som benyttes av kundene på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, har tilgang til virksomhetens tjenester og service, jf. dtl § 9 tredje ledd. Ombudet understreker at det er virksomheten som er pliktsubjekt etter loven, og således ansvarlig for at plikten oppfylles, ikke byggeier.

Ombudet tar ikke stilling til om virksomheten som sådan er universelt utformet, kun det forhold som er påklaget, altså inngangspartiet.

Er de to inngangene likeverdige?

Bente Kronen AS har anført at inngangene er likeverdige. Virksomheten viser til at kunder som kommer med bil benytter inngangen ved parkeringsplassen, og at det ikke er en bakgård. Videre viser de til at inngangsdørene på byggets to sider har samme utforming, og anfører at det ikke er noen stigmatiserende løsning å benytte inngangen fra parkeringsplassen, noe mange kunder gjør uansett.

Ombudet ser at skiltet med virksomhetens navn henger ved inngangen på byggets gateside, hvor det er atkomst kun via trapper. Ombudet har i tidligere saker uttalt at mye taler for at hovedinngangen er den inngangen som er skiltet med virksomhetens navn. Her er også dette den inngangen som vender mot gaten. I dette tilfellet mener ombudet likevel at de to inngangene til Bente Kronen AS er likeverdige. Ombudet har ikke grunn til å trekke i tvil opplysningene fra Bente Kronen AS om at kunder benytter begge innganger. Kundeparkeringen til virksomheten ligger også på denne siden av bygningen. I tillegg har ombudet sett hen til at det er en liten bygning, slik at de to inngangsdørene ligger nær hverandre og at det derfor i liten grad medfører noen praktisk ulempe å benytte den ene fremfor den andre inngangen.

Er inngangspartiet til Bente Kronen AS universelt utformet?

Ombudet må etter dette ta stilling til om rampen på byggets parkeringsside tilfredsstillende de krav til tilgjengelighet som følger av plikten til universell utforming, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9. Byggeier har i dette tilfellet etter klagen utbedret den eksisterende rampen, og virksomheten har sendt ombudet bilder og mål på rampen slik den er utformet i dag, som gjengitt ovenfor under partenes anførsler.

Universell utforming er en rettslig standard, og hva som skal til for at plikten er oppfylt er foreløpig ikke konkretisert i forskrift. Ved sin vurdering av om virksomheten oppfylder plikten til universell utforming her, finner imidlertid ombudet veiledning i de krav som stilles til ramper etter Norsk Standard NS 11001-1:2009. Denne er retningsgivende for utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av flest mulig, uten behov for tilpasning eller spesiell utforming.

Ombudet legger til grunn de opplysninger virksomheten har gitt om rampens tekniske utforming. Ut fra disse opplysningene ser ombudet at rampen ved inngangspartiet ikke på alle punkter er fullt ut i samsvar med NS 11001-1:2009. Virksomheten har oppgitt at noen utbedringer skal gjøres når det gjelder håndlister og markeringer, samt betongplaten ved rampens begynnelse.

Etter en konkret vurdering av rampens utforming, mener ombudet likevel at den totalt sett oppfylder de krav til tilgjengelighet som her kan utledes av plikten til universell utforming i

dette tilfellet. Ombudet forutsetter imidlertid at forholdene virksomheten selv har påpekt utbedres så snart det er praktisk mulig.

Konklusjon

Bente Kronen AS handler ikke i strid med plikten til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

|